

قمر در عقرب

دانشمند جوان

زهر باقوی

برج‌ها مکان‌هایی در آسمان هستند و منجمان جای هر کدام از آن‌ها را بلدند.

با دانستن نام برج شمسی که در آن هستیم (مثلاً برج اردیبهشت)، می‌توانیم جایگاه خورشید را در آسمان بدانیم. بدین صورت که از روی برج شمسی که در آن هستیم، می‌توانیم بفهمیم خورشید در کدام برج آسمانی قرار دارد.

- ۱) برج فروردین = برج حمل
- ۲) برج اردیبهشت = برج ثور
- ۳) برج خرداد = برج جوزا
- ۴) برج تیر = برج سرطان
- ۵) برج مرداد = برج اسد
- ۶) برج شهریور = برج سنبله
- ۷) برج مهر = برج میزان
- ۸) برج آبان = برج عقرب
- ۹) برج آذر = برج قوس
- ۱۰) برج دی = برج جدی
- ۱۱) برج بهمن = برج دلو
- ۱۲) برج اسفند = برج حوت

همچنین با دانستن اینکه در چندمین روز از ماه قمری هستیم، می‌توانیم جایگاه ماه را در آسمان بدانیم. مثلاً اگر بدانیم هشتمین روز از یک ماه قمری مطابق با ۱۹ تیر است، می‌توانیم جایگاه ماه و خورشید را در آسمان به دست آوریم. می‌پرسید چطور؟ با استفاده از این شعر:

هر چه از ماه شد، مثنی کن
پنج دیگری فزای بر سر آن
پس به هر پنج از آن در خانه شمس
خانه گیر و برجی جای ماه بدان

معنی روان این شعر مصرع به مصرع به این صورت است:

- عدد روز ماه قمری را در دو ضرب (مثنی) کنید.
- حاصل را با پنج جمع کنید.

عدد به دست آمده را بر پنج تقسیم کنید و خارج قسمت را به دست آورید.

شاید شده باشد که تا به حال از کسی طلبی داشته باشید و او وعده سر برج را به شما داده باشد. لابد شما هم بعد از آن فکر کرده‌اید که این برج کجای شهرتان است که بروید و طلبتان را بگیرید!

ولی غافل از اینکه این برج یک مکان نیست و زمان است. واحد گاه‌شماری ما ایرانیان «هجری شمسی» است. یعنی مبدأ آن هجری (هجرت پیامبر اسلام (ص) از مکه به مدینه) است. سال‌شماری آن هم شمسی است، یعنی هر یک سال معادل است با یک دور گردش زمین به دور خورشید (یک دور حرکت انتقالی زمین) و هر یک روز برابر است با یک دور چرخش زمین به دور خودش (یک دور حرکت وضعی زمین). در واقع کلمه ماه که در اصطلاح عامیانه برای گاه‌شماری شمسی می‌آوریم، کاملاً بی‌معنی است و ماه مخصوص گاه‌شماری قمری است و ما باید بگوییم «برج».

علاوه بر برج‌های سال که از فروردین شروع می‌شوند و اسفند پایان می‌گیرند، یک سلسله برج آسمانی هم داریم. این

خارج قسمت به دست آمده را با عدد برج خورشید جمع کنید تا جایگاه ماه، یعنی برجی که ماه در آن قرار دارد، به دست بیاید.

در مثال قبلی، هشتمین روز از ماه قمری برابر با ۱۹ تیر است. چون در برج تیر، خورشید در «برج سرطان» (چهارمین برج) قرار دارد، پس جایگاه خورشید را می‌دانیم.

برای به دست آوردن جایگاه ماه در آسمان، به ترتیب شعر عمل می‌کنیم:

● عدد روز ماه قمری، یعنی ۸ را در دو ضرب می‌کنیم:

$$۸ \times ۲ = ۱۶$$

● حاصل را با پنج جمع می‌کنیم:

$$۱۶ + ۵ = ۲۱$$

● عدد به دست آمده را بر پنج تقسیم می‌کنیم و خارج قسمت را به دست می‌آوریم:

$$۲۰ \div ۵ = ۴$$

● خارج قسمت را با عدد برج خورشید جمع می‌کنیم (در این مثال عدد برج خورشید ۴ است، چون در برج سرطان قرار دارد):

$$۴ + ۴ = ۸$$

● عدد هشت نشان‌دهنده برج هشتم، یعنی «برج عقرب» است. پس ماه در برج عقرب قرار دارد.

می‌دانید که به ماه در زمان عربی «قمر» گفته می‌شود. پس در تاریخ این مثال، به جای اینکه بگوییم ماه در برج عقرب است، می‌توانیم بگوییم: «قمر در عقرب است».

محاسبه کنید:

امسال که یکم ربیع‌الاول (روز هجرت حضرت رسول اکرم(ص) از مکه به مدینه و مبدأ گاه‌شمار هجری ما ایرانیان) مصادف است با شانزدهم مهر، ماه و خورشید در این روز در کجای آسمان قرار دارند؟

باغچه خوراکی

دانشمند جوان
علی خالقی

خودت

بکار، خودت بخور

خیلی‌ها تا اسم کاشتن و بذر سبز کردن و آب دادن و رسیدگی به گیاهان می‌آید، فکر می‌کنند آقا این‌ها که مال سن ما نیست! بگذارید کارهایمان را انجام دهیم، حقوق بازنشستگی بگیریم، یک زمین کوچکی اطراف شهر داشته باشیم، القسه! اجازه بدهید قشنگ پیر شویم، بعد هم می‌کاریم، هم به درخت‌ها و گوجه‌ها و سبزی‌ها آب می‌دهیم. نه! داستان دقیقا همین جاست. ما اگر در طول عمرمان مواد غذایی خوب بخوریم، هوای خوب داشته باشیم، به سلامتی خودمان و محیط اطرافمان اهمیت بدهیم، آن وقت است که پیری لذت‌بخشی خواهیم داشت (و احتمالا پول بازنشستگی هم بهمان می‌چسبد). حالا نمی‌دانم چرا از اینجا شروع کردم؛ چون بعید می‌دانم کسی از شما از حالا به فکر پیری‌اش باشد.

راهنمای

کاشتن از طریق بذر:

یک: نیاز نیست که شما حتما پول خرج کنید و سینی نشا بخرید. فقط کافی است دبه ماستی، پاکت شیری، جعبه تخم مرغی یا گلدان قدیمی مادر را سروسامان بدهید. فقط یادتان نرود زیرش چند سوراخ ریز داشته باشد.

دو: (این مرحله اختیاری است). بذرها را در یک پارچه تمیز بریزید، پارچه را ببندید و یکی دو روز به پارچه آب اسپری کنید. سه: ظرفتان را چهارپنجم از خاک پر کنید.

چهار: خاک را خیس کنید و مطمئن شوید کل خاکتان مرطوب شده است.

پنج: بذرهای خیلی کوچک (مثل توت‌فرنگی) و کوچک (مثل گوجه و فلفل) را خیلی نزدیک به سطح خاک و بذرهای بزرگ (مثل لوبیا) را کمی بیشتر درون خاک فرو ببرید. شش: بذرهای عاشق نور و حرارت ملایم خورشیدند. (الآن می‌گویید غیب گفتم؟ کدام گیاه است که عاشق نور خورشید نباشد؟) پس حتما گلدانتان را جایی بگذارید که نور فراوان دارد.

هفت: هر روز مقدار کمی آب روی خاک بپاشید.

هشت: (این مرحله اختیاری است). می‌توانید یک کیسه پلاستیکی

روی گلدانتان بکشید، اما گاهی در روز هم کیسه را بردارید که

هوا رد و بدل شود. با دیده‌شدن اولین جوانه، کیسه

پلاستیک را برای همیشه بردارید.

نکته:

۱. آب را با فشار و از راه دور نپاشید!
۲. حتما زیر گلدانتان چیزی شبیه سینی بگذارید تا مورد غضب بزرگ‌ترها قرار نگیرد.
۳. بهتر است هر روز غروب یا صبح آب بدهید.

باغچه خوردنی خودمان

همه این کارها دسته‌جمعی بیشتر کیف می‌دهد. در دنیا بسیاری از مدرسه‌ها و محله‌ها باغچه‌های مشارکتی دارند. کافی است در اینترنت «COMMUNITY FARM» را جست‌وجو کنید. مثلا در شکل محله‌ای چند خانواده جمع می‌شوند، تکه‌ای از زمین بلااستفاده در محل، یا با هماهنگی شهرداری، بخشی از پارک محل را به باغچه مشارکتی تبدیل می‌کنند. همه با هم برای سبز کردن تلاش می‌کنند و همه هم محصول را می‌خورند.

ظرفشان را بزرگ انتخاب کنید که پیاز جوان جای رشد داشته باشد.

پیازها را نصف کنید و از قسمت ریشه‌دارش روی خاک نرم و سبک بکارید. فقط کمی از آن را در خاک فرو ببرید. به محض دادن اولین ریشه، پیاز قدیمی را به آهستگی از ریشه جدا کنید و بگذارید ریشه‌ها کار خودشان را انجام دهند.

راهنمای عملی سبز کردن بدون بذور

خیلی از سبزی‌ها و صیفی‌ها را بدون داشتن بذرشان هم می‌شود سبز کرد؛ مثل گذاشتن ریشه یا انتهای ساقه در آب. یا کاشتن خود میوه یا غده در خاک و از این دست کارها. من سعی می‌کنم راهنمای عملی و راحت‌تری اینجا در اختیارتان بگذارم. فقط اینکه در همه مراحل آب‌دادن به اندازه و نه زیاد، نور خورشید فراموش نشود، و اینکه همه این کارها در بهار نتیجه بهتری خواهند داشت.

بهر است از سیب‌زمینی‌های کهنه‌تر استفاده کنید.

سیب‌زمینی را دو قسمت یا حتی در بعضی بهشان نگاه کنید و مطمئن شوید یک یا دو جوانک رویشان باشد. یک روز آن‌ها را در دمای اتاق قرار دهید تا سطحش آن تری قبل را نداشته باشد. در خاک نرم و سبک جوری که قسمت بریده شده رو به بالا باشد، آن‌ها را در سطح خاک بکارید و یک سانتی‌متر رویشان خاک بریزید.

گلان باید عمق داشته باشد تا هویج بتواند بزرگ شود. فاصله بین آنها را بیشتر کنید.

بعد از اینکه هویج را خوردید، ته آن را در کاسه‌ای کم‌عمق بگذارید که کمی آب کف آن وجود دارد؛ البته طوری که سر هویج‌ها بیرون باشد. ظرف را جلوی نور آفتاب بگذارید. آبش را هر روز عوض کنید. کمی که ریشه داد گیاه را در خاک بکارید.

می‌دانم زنجبیل گران است، اما اگر بستر بزرگ و خوبی داشته باشید، حتی می‌توانید محصولتان را به دوست و آشنا بفروشید. چون کشاورزان زنجبیل می‌گویند ما یک غده زنجبیل می‌کاریم، صد تا برداشت می‌کنیم.

در نور مستقیم خورشید قرارشان ندهید و در اردیبهشت بکارید.

یک یا چند تکه از زنجبیل تازه را بردارید و طوری قسمتشان کنید که در هر قسمت یک یا چند جوانه ریز وجود داشته باشد. ظرف عمیق و بزرگی بردارید و جوری که جوانه‌ها کمی سرشان از خاک بیرون باشد، قسمت‌ها را بکارید. تقریباً پنج ماه بعد می‌توانید زنجبیل‌های تازه را برداشت کنید.

می‌توانید وقتی برگ‌ها در شیشه رشد کردند، از برگ‌ها استفاده کنید.

یک شیشه مرباخوری پر از آب بردارید و پیازچه‌ها را از قسمت سفیدشان در آن بگذارید. شیشه را پشت پنجره قرار دهید. هر روز آبش را عوض کنید.